

“Mon pare es va salvar de la precarietat i dels treballs forçats gràcies a la fotografia”

ENTREVISTA A

Claude Garcia, fill d'Antoni Garcia, fotògraf tortosí pres a Mauthausen

Montrouge (París) Oriol Gracià

Darrer l'esperit curiós, vital, provocador, contundent i infatigablement optimista de Claude Garcia s'hi amaga una història familiar que sintetitza les angúnies i les esperances que van dominar l'Europa del segle XX. I ho fa per partida doble. Perquè este professor de matemàtiques ara ja, amb setanta-cinc anys, jubilat- és fill d'Odette Janvier i Antoni Garcia. La mare, francesa, presonera al camp concentració nazi de Ravensbrück; el pare, tortosí, presoner a Mauthausen. “El fotògraf silenciats de Mauthausen”, n'han dit, de son pare.

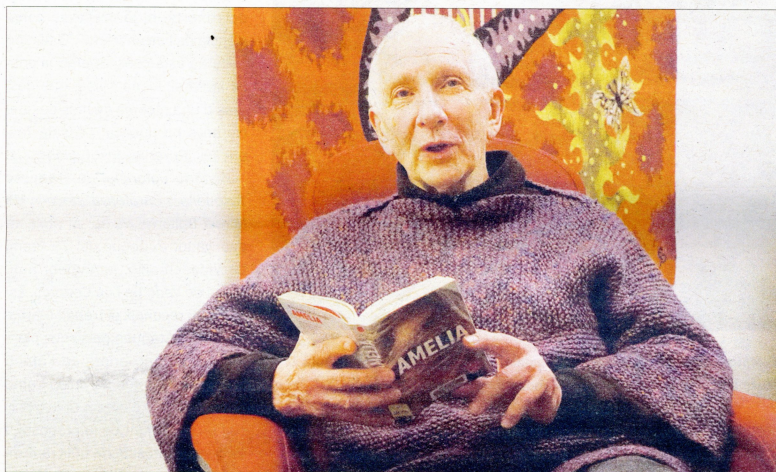
Al costat del també deportat català Francesc Boix, Antoni Garcia va ser un dels encarregats del servei fotogràfic del camp, amb un mèrit afegit: un cop acabada la guerra van aconseguir salvar milers d'imatges que mostraven l'horror nazi. Però, per què la figura de Boix (que fins i tot té una pel·lícula) ha eclipsat la de Garcia? Claude ens rep a casa seua, a la ciutat de Montrouge -un suburbi humil i elegant als afores de París- per a intentar aclarir-ho.

Pregunta: Sentiu el pes de la història en la vostra motxilla familiar?

Resposta: No, la història de mons pares no em pertany. Potser em pesaria si hagués estat fill de Charles de Gaulle o qualsevol altre polític rellevant, però no és el cas. Ma mare i mon pare eren ciutadans humils que es van implicar en la lluita contra Franco i contra Hitler, i que van acabar als camps nazis. Les coses van ser així, però jo no soc propietari de res, i menys de la seua història.

P: No li agrada parlar sobre el que van viure?

R: Quan algú em demana de parlar-ne, ho faig. No tinc cap problema. Contesto les preguntes i responc el que sé, que no és tot. Mons pares tampoc ho van voler fer gran. Un cop

A la imatge, Claude Garcia, fill del fotògraf tortosí Antoni Garcia, a la casa on viu als afores de París. ORIOL GRACIÀ

acabada la guerra, la seua primera preocupació, especialment la de ma mare, va ser la d'integrar-se a la nova societat francesa.

P: Per a oblidar?

R: No, estes coses no s'obliden. Tots dos eren conscients del que havien viscut i, de fet, van continuar militant en partits comunistes. Els seus ideals eren vius, malgrat les divergències entre els corrents polítics de l'esquerra. Ara bé, a casa no en parlaven gaire. Jo vaig créixer protegit. Amb mi sempre van demostrar molta calidesa humana. Suposo que tindre un fill els va ajudar a focalitzar la mirada cap al futur i no cap al passat.

P: I com va conèixer la seua història?

R: Mon pare tenia un estudi fotogràfic menut a l'avinguda René Coty, al catorzè districte de París, no gaire lluny d'aquí. Moltes tardes hi feien cap amics, deportats i exiliats espanyols que hi feien tertúlia per parlar dels seus traumatismes. Jo hi acudia en acabar l'escola i els trobava allà, xerrant. Era menut, però entre aque-

“Era una persona que incomodava el seu entorn polític i això li va anar en contra. Segurament per això la seua figura ha quedat més eclipsada”

lles converses vaig prendre consciència del que havien viscut.

P: S'hi parlava de política?

R: Les reunions més tenses no eren les de l'estudi fotogràfic. Prop de l'església de Saint-Sulpice s'hi reunien deportats, membres del Partit Comunista Espanyol a l'exili, anarquistes i també els del PSUC. Allà les converses eren més pujades de to: retrets sobre fets passats, crítiques mal assumides, acusacions de deslleialtat... Mon pare era un home amb una gran capacitat autocrítica, amb ell i amb el comunisme, i això li va crear molts enemics. Després d'aquelles trobades arribava a casa ner-

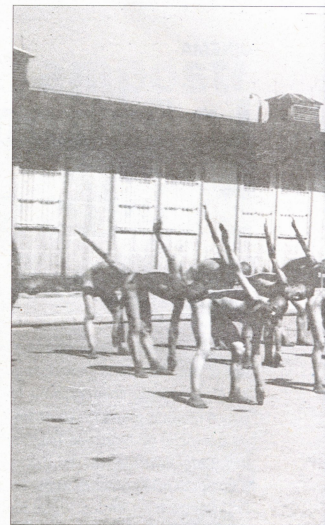
viós i turmentat. Ma mare el calmava i intentava asserenar-lo. Quan van poder disposar de cotxe, els diumenges anàvem al bosc Fontainebleau, uns seixanta quilòmetres al sud-est de París, passejàvem, recollíem bolets o fruits del bosc i el contacte amb la natura els tranquil·litzava.

P: Son pare era de Tortosa. Quin lligam mantenia amb la seua família?

R: Poc. Tenia prohibida l'entrada a Espanya, però s'escribia amb els iaïos i de tant en tant es trucaven. També rebia notícies a través de l'oncle Lluís, que vivia a Suïssa, però tenia més llibertat de moviment per a anar a Tortosa. Mon pare només hi va tornar un sol cop i es va adonar que el seu món de joventut havia desaparegut. Ja no hi tenia cap lligam, a Tortosa. La seua vida era a França.

P: Vostè no va conèixer els seus iaïos?

R: Vaig visitar Tortosa l'any 1953. Els meus iaïos vivien al carrer Santa Anna, prop de la Catedral. Recordo

Presoners fent exercicis gímnastics a Mauthausen.

que a la casa no hi havia aigua corrent i que s'havia d'anar a fer cua a la font. No eren gent benestant, però es dedicaven al comerç de l'oli, i allò els havia permès progressar. De fet, a mon pare li van poder pagar estudis fins ben entrada l'adolescència, cosa que no estava a l'abast de tothom. Anys més tard de la meua visita a Tortosa, ma iaia va vindre uns dies a París.

P: A casa, quin idioma hi parlaven?

R: Sempre francès. A mon pare l'havia sentit parlar tortosí alguna vegada, quan es trobava amb algun amic català, d'entre els deportats o exiliats. A l'escola vaig estudiar anglès i també una mica de castellà. Al principi dels seixanta, quan tenia catorze o quinze anys, vaig passar una temporada a Babilafuente, a Salamanca, per a millorar-lo. Però ara gairebé amb prou feines el parlo.

P: Abans em comentava que son pare havia pogut estudiar...

R: Sí, era una persona amb una bona capacitat discursiva i de raonament, un home polititzat que no va dubtar de sumar-se a l'exèrcit per a defensar la República. A Tortosa va treballar-hi de fotògraf, fins que amb vint-i-pocs anys va marxar a la guerra.

P: De fet, la fotografia li va salvar la vida. O almenys li va posar les coses més fàcils.

R: Després de l'èxili republicà, del pas pel camp de refugiats de Bacarès al Rosselló i de treballar en la fortificació de la Línia Maginot, va ser deportat al camp de concentració de Mauthausen, a Àustria. Com que sabia de fotografia, li van assignar tasques tècniques al laboratori fotogràfic. I a diferència de la major part de